

# Методичні рекомендації до курсу «Міфологія»

## Змістовий модуль 1

### Тема «Сутність міфу»

#### План

1. Поняття «міф», «міфологія». Міф, казка, епос.
2. Особливості міфологічної свідомості.
3. Міфологічний «простір-час» (хронотоп).
4. Класифікація міфів.
5. Міфологічний герой.
6. Міф та ритуал.

**Основні поняття теми:** міф, міфологія, міфологічна свідомість, синкретизм, міфотворчість, міфологічна система, міфологічна епоха, міфічний хронотоп (час і простір), культурний герой, міфічний переказ, епос, казка, ритуал.

#### Література:

1. Бессмертная О.Ю., Рябинин А.Л. Предки // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.333-335.
2. Білик Я., Білик О. Міф як форма філософії // Білик Я., Білик О. Філософські мережива: Посібник для студентів. – К., 1997. – С.43-50.
3. Білик Я., Білик О. Роль міфа в формуванні натурфілософської картини світу // Білик Я., Білик О. Філософські мережива: Посібник для студентів. – К., 1997. – С.50-53.
4. Брагинская Н.В. Календарь // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 612-615.
5. Голосовкер Я.Э. Логика мифа. - М.: Наука, 1987. – 217 с.
6. Грицнер П.А. Эпос древнего мира. - М., 1971.
7. Гринцер П.А. Умиращий и воскресающий бог // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.547-548.
8. Дюркгайм Е. Первісні форми релігійного життя: тотемна система в Австралії. – К.: Юніверс, 2002. – 424 с.
9. Элиаде М. Аспекты мифа. – М.: Академ. Проект, 2001. – 240 с.
10. Элиаде М. Мифы. Сновидения. Мистерии. – М.: REFL-book; К.: Ваклер, 1996. – 288 с.
11. Элиаде М. Священное и мирское. – М.: Изд-во МГУ. 1994. – 144 с.
12. Иванов В.В. Антропологические мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 87-89.
13. Иванов В.В. Близнечные мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 174-176.
14. Иванов В.В. Верх и Низ // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 233-234.
15. Иванов В.В. Дуалистические мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 408-409.
16. Иванов Вяч. Вс. Найдавніші форми людської культури та їх відображення у первісному мистецтві // Всесвіт. – 1976. - №6. – С.187-198.
17. Иванов В.В. Низшая мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.215-217.
18. Иванов В.В. Лунарные мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.78-80.
19. Иванов В.В. Метаморфозы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.148-149.
20. Иванов В.В. Солярные мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.461-462.
21. Кемпбэлл Д. Герой с тысячью лиц: Миф. Архетип. Бессознательное. – К.: София, 1997. – 336 с.

22. Левинтон Г.А. Инициация и мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 543-544.
23. Левинтон Г.А. Легенды и мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.45-47.
24. Левинтон Г.А. Поколения // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.317-318.
25. Левинтон Г.А. Предания и мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.332-333.
26. Левинтон Г.А. Священный брак // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С. 422-423.
27. Леви-Строс К. Міг та значення // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С.345-356.
28. Леви-Стросс К. Первобытное мышление. - М., 1994.
29. Мединська Ю. Міфологія та міфологічний дискурс // Психологія і суспільство. – 2006. – 32. – С.115-122.
30. Мединська Ю.А. Чотири виміри міфу // Психологія і суспільство. – 2003. – №4. – С.30-39
31. Мелетинский Е.М. Время мифическое // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 252-253.
32. Мелетинский Е.М. Герой // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 294-297.
33. Мелетинский Е.М. Герой волшебной сказки: Происхождение эпоса. – М.: Изд. Вост. Лит-ры, 1958. – 264 с.
34. Мелетинский .М. Демиург // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 366.
35. Мелетинский .М. Эпос и мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С. 664-666.
36. Мелетинский Е.М. Культурный герой // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.25-28.
37. Мелетинский Е.М. Мифологические теории ХХ в. на Западе // Вопросы философии. – 1971. - №7.
38. Мелетинский Е.М. Поэтика мифа. – М.: Вост.лит-ра; Школа "ЯРК", 1995. – 408 с.
39. Мелетинский Е.М. Сказки и мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.441-444.
40. Мишанич М., Мишанич С. Міф, міфологія, міфологізм, міфокритика, міфопоеика: Історія інтерпретацій і розмежування понять. – Донецьк: НОРА-ПРЕС, 2002. – 60 с.
41. Найдыш В.М. Философия мифологии: От античности до эпохи романтизма. – М.: Гардарики, 2002. – 554 с.
42. Неклюдов С.Ю. "Героическое детство" в эпосах Востока и Запада // Историко-филологические исследования. Памяти акад. Н.И. Конрада. – М., 1974. – С.129-140.
43. Новик Е.С. Шаманская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С. 638-639.
44. Панченко І. Міфи як витвір міфопоетичної свідомості: Визначення поняття // Зарубіжна література. – 1996. - №6. – С.6. (газета)
45. Потеня О. Символ и миф в народной культуре. – М.: Лабиринт, 2000. – 480 с.
46. Пропп В.Я. Исторические корни волшебной сказки. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1986. – 365 с.
47. Пропп В.Я. Сказка. Эпос. Песня. – М.: Лабиринт, 2001. – 368 с.
48. Ранк О. Миф о рождении героя / Предисл. В. Менжулин. Сост. С.Л. Удовик. – М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 1997. – 252 с.
49. Режабек Е.А. Становление мифологического сознания и его когнитивности // Вопросы философии. – 2002. - №1. – С.52-67.
50. Стецюк В. Громовержець та міф про чудесне народження. – Львів: Ліга-Прес, 2004. – 181 с.
51. Токарев С.А. Боги // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 177-178.
52. Токарев С.А. Эсхатологические мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С. 670-671.

53. Токарев С.А. Этиологические мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С. 672.
54. Токарев В.Н. Космогонические мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.6-9.
55. Токарев В.Н. Культурные мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.24-25.
56. Токарев С.А. Обряды и мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С. 235-237.
57. Токарев С.А. Олицетворение, персонификация // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С. 252-254.
58. Токарев С.А. Религия и мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.376-378.
59. Токарев С.А. Тотемические мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.522-523.
60. Токарев С.А., Мелетинский Е.М. Мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 11-20.
61. Фрай Н. Архетипний аналіз: Теорія мітів // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред М. зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С.111-135.
62. Шахнович М.И. Первобытная мифология и философия: Предыстория философии. – Л.: Наука, 1971. – 240 с.

#### **Додаткова література:**

63. Альбедиль М.Ф. Зеркало традиций: Человек в духовных традициях Востока. – СПб.: Азбука-классика; Петербург. Востоковед., 2003. – 284 с.
64. Арсеньев В.Р. Звери–боги–люди. – М.: Политиздат, 1991. – 160 с.
65. Афанасьев А.Н. Древо жизни: Избр.ст. – М.: Современник, 1982. – 464 с.
66. Афанасьев А.Н. Живая вода и вещее слово. – М.: Сов.Россия, 1988. – 512 с.
67. Бэском В. Мифо-ритуальная теория // Обрядовая теория мифов / Под ред. А.Ю. Рахманина. – СПб.: ИСПбГУ, 2003. – 216 с.
68. Бідочко М. Боги в житті людей стародавнього світу. – Дрогобич: Відродження, 2000. – 156 с.
69. Борхес Х.Л. Книга вымышленных существ. – СПб.: Азбука-классика, 2004. – 384 с.
70. Веселовский А. Миф и символ // Русский фольклор. – 1979. – Т.19. – С.186-199.
71. Вопросы изучения эпоса народов СССР / Ред. ИС. Брагинский, А.А. Петросян, В.И. Чичеров. – М.: Изд-во АН СССР, 1958. – 291 с.
72. Гацак В.М. Наследие А.А. Потебни и вопросы историко-поэтического изучения фольклора // Известия АН СССР. Серия литературы и языка. – 1986. – Т.45, №1. – С.5-11.
73. Дмитренко М.К. Видатний дослідник і збирач фольклору (До 150-річчя з дня народження О.О. Потбні) // Народна творчість та етнографія. – 1985. - №5. – С.18-26.
74. Евзлин М. Космогония и ритуал. - М., 1993.
75. Элиаде М. Мефистофель и андрогин. – СПб.: Алетейя, 1998. – 374 с.
76. Элиаде М. Оккультизм, колдовство и моды в культуре. – К.: София; М.: Гелиос, 2002. – 224 с.
77. Еремина В.И. Проблемы исторической поэтики в наследии А.Н. Веселовского // Русский фольклор. – 1979. – Т.19. – С.126-146.
78. Женщины в легендах и мифах / Пер. с англ. Под ред. К. Ларрингтон. – М.: Крон-Пресс. 1998. – 592 с.
79. Жизнь чудовищ в средние века / Пер. с лат., статьи Н. горелова. – СПб.: Азбука-классика. 2004. – 224 с.
80. Жирмунский В.М. Народный героический эпос: Сравнительно-исторические очерки. – М.-л.: Госхудлитиздат, 1962. – 435 с.
81. Землянова Л.М. Структурализм и его новейшие модификации в современной фольклористике США // Советская этнография. – 1972. - №6. – С.75-86.
82. Иванов В.В., Топоров В.Н. Индоевропейская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 527-533.
83. Коекьяра Д. История фольклористики в Европе / Пер. с итал. – М.: Изд-во иностр. Лит, 1960. – 690 с. – (про Г. Узенера, А. Дытерыха – С.424-428; Д.З. Фрезера – с.431-450).

84. Левинтон Г.А. Инцест // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 545-547.
85. Леви-Строс К. Структурная антропология. – М.: Гл.ред.вост.лит, 1985. – 535 с.
86. Лифшиц М. Критические заметки к современной теории мифа // Вопросы философии. – 1973. – №4-10. – С.
87. Малиновский Б. Магия, наука и религия // Магический кристалл: Магия глазами ученых и чародеев. – М.Ж Республика, 1992. – С.84-127.
88. Малиновский Б. Научная теория культуры / Пер. с англ. Вступ. Ст. А. Байбурина. – М.: ОГИ, 2000. – 206 с.
89. Мелетинский Е.М. Введение в историческую поэтику эпоса и романа. – М.: Наука, 1986. – 320 с.
90. Мелетинский Е.М. Миф и историческая поэтика фольклора // Фольклор: Поэтическая система / Отв.ред. А.И. Баландин, В.М. Гацак. – М.: Наука, 1977. – 23-41.
91. Мелетинский Е.М. Предки Прометея: Культурный герой в мифе и эпосе // Вопросы истории мировой культуры. – 1958. - №3.
92. Островский А.Б. Анализ мифов К. Леви-Строса: Первобытное мышление и этнографический аспект // Советская этнография. – 1984. - №5. – С.48-58.
93. Петрухин В.Я. Загробный мир // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 452-456.
94. Пропп В.Я. Мотив чудесного рождения // Пропп В.Я. Сказка. Эпос. Песня. – М.: Лабиринт, 2001. – С.65-104.
95. Рабинович Е.Г. Богиня-мать // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 178-180.
96. Рыбаков Б.А. Космогония и мифология земледельцев энеолита // Советская археология. – 1965. - №1-2.
97. Сейбутис А.А. Индоевропейцы: Палеоэкология и прородные сюжеты мифов // Природа. – 1987. - №8. – С.98-106.
98. Тайлор Э.Б. Первобытная культура.- М.: Политиздат, 1989. – 573 с.
99. Тертерян И.А. Человек мифотворящий. – М.: Сов. Писатель, 1988. – 597 с.
100. Токарев С.А. Ранние формы религии. – М.: Политиздат, 1990. – 622 с.
101. Токарев С.А. Умиравший и воскресающий зверь // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.548.
102. Токарев С.А. Что такое мифология? // Вопросы истории религии и атеизма. – М., 1962. – Т.10.
103. Топоров В.Н. Древо мировое // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 398-406.
104. Топоров В.Н. Заговоры и мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 450-452.
105. Топоров В.Н. Имена // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 508-510.
106. Топоров В.Н. История и мифы // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 72-574.
107. Топоров В.Н. Модель мира // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.161-164.
108. Топоров В.Н. Первочеловек // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.300-302.
109. Топоров В.Н. Хаос // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.579-582.
110. Угринович Д.М. Сущность первобытной мифологии и тенденции её эволюции // Вопросы философии. – 1980. - №9. – С.135-147.
111. Фрейденберг О.М. Миф и литература древности. – М.: Наука, 1978. – 605 с.
112. Фрэзер Д.Д. Фольклор в Ветхом Завете / 2-е изд., испр. – М.: Политиздат, 1990. – 542 с.
113. Чистов К.В. В.Я. Пропп (1895-1970): Легенды и факты // Советская этнография. – 1981. - №6. – С.52-64.

114. Юдин Ю.М. Нескудеющее наследие (К 150-летию со дня рождения А.Н. Веселовского) // Русский фольклор: Проблемы текстологии фольклора. – Л., 1991. – С.155-171.
115. Goldenweiser A.A. Totemism, an Analitical Study // Journal of American Folklore. – Vol.23. – P.178-298. [антитотемістична теорія міфу].
116. Шмидт Р.В. К вопросу о возникновении культов деревьев // Гуманитарный экологический журнал. – 2001. – Т.3. Вып.1. – С.84-85.
117. Яковлева А.М. Мифологические корни фольклорного мышления: Пространство, время, существование // Вестник МГУ. Серия . Философия. – 1981. - №6. – С.56-65.
118. Яншина Е.М. Формирование и развитие древней мифологии Китая. – М.: Наука, 1984. - 284 с.

## **Тема « Мифология Стародавнього Сходу (Єгипет, Месопотамія, Китай, Японія)»**

### **План:**

1. Мифология Египту.
2. Мифология Месопотамії (Шумер, Вавілон, Ассірія).
3. Мифология Китаю та Японії..
4. Мифология Індії.

**Основні поняття теми:** пантеон єгипетських богів, номи, фараон, «Книга мертвих», пантеон месопотамських божеств, Гільгамеш, міф про всесвітній потоп, міф про пошуки безсмертя, архаїчний епос, першопредки-імператори, культ Неба, даосизм, конфуціанство, релігійний та мифологічний синкретизм, японський аутентизм, "Рамаяна", "Махабхарата", "Бхагавадгіта", аватара, Рама і Кришна, Сіта і Драупаді, пандави і каурави, шіваїзм, тантризм, вішнуїзм, кришнаїзм, джайнізм.

### **Література:**

#### **А) З Стардавнього Єгипту.**

1. Древнеегипетская Книга Мертвых: Слово Устремленного к Свету / Сост., перевод. Предисл. и коммент. А.К. Шапошникова. – М.: Эксмо, 2003. – 432 с.
2. Жак К. Нефертити и Эхнатон – солнечная чета / Пер. С фр. – М.: Мол. Гвардия, 1999. – 215 с.
3. З лірики Стародавнього Єгипту / У переспівах Б. Стельмаха // Зарубіж. література: Тижневик. – 1998. - №34. – С.2.
4. Лазарева Е. Герметизм – сокровенное учение Египта // Наука и религия. – 1993. - №10. – С.40-41.
5. Матье М.Э. Миф и сказка Древнего Египта как источник для изучения истории семьи // Вестник древней истории. – 1963. - №4. – С.3-11.
6. Морозов А. Загадка культа Атона // Наука и религия. – 1990. - №3. – С.36-39.
7. Рубинштейн Р.И. Древнеегипетская мифология // Сказки и повести Древнего Египта / Перев. и коммент. И.Г. Лившиц. – Л.: Наука, Ленингр. Отд., 1979. – С.145-174.
8. Рубинштейн Р.И. Египетская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 420-427.
9. Сказки и повести Древнего Египта / Перев. и комм. И.Г. Лившица. Отв.ред. Д.А. Ольдерогге. – Л.: Наука, 1979. – 287 с.
10. Афанасьева В.К. Гильгамеш // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 302-304.
11. Афанасьева В.К. Аккадские правители в шумерском эпосе: Саргон Древний // Вестник древней истории. – 1989. - №2. – С.3-16.

#### **Б) З Стародавньої Месопотамії**

12. Афанасьева В.К. Литература Древнего Двуречья // История всемирной литературы: В 9 тт. / Гл.ред. Г.П. Бердников. – М.: Наука, 1983. – Т.1. – С.82-117.
13. Афанасьева В.К. Лугальбанда // Мифы народов мира. – М.: Сов. энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.75.
14. Афанасьева В.К. Шумеро-аккадская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С. 647-653.

15. Афанасьева В.К. Шумерская эпическая песнь "Гильгамеш и гора Бессмертного" // Вестник древней истории. – 1964. - №1. – С.84-92.
16. Белицкий М. Шумеры: Забытый мир. – М.: Вече, 2000. – 432 с.
17. Березкин Ю.Е., Каспаров А.К. У истоков цивилизации Западной Азии // Природа. – 1991. - №11. – С.44-49.
18. Гілгамеш / Перекл. С. Кіндзерявого-Пастухіва // Вісник АН України. – 1992. - №1. – С.29-62.
19. Грімаль П. Міфи Вавілонії // Всесвіт. – 1968. - №6. – С.120-125.
20. Дандамаев М.А. Эламская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С. 659-660.
21. Емельянов В.В. Ритуал в древней Месопотамии. – СПб.: Азбука-классика; Петербург. Востоковед., 2003. – 318 с.
22. Энмеркар и верховный жрец Аратты: Шумерский героический эпос // Вестник древней истории. – 1964. – №4. – С.205-226.
23. Иванов В.В. Хеттская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.590-592.
24. Иванов В.В. Хеттская и хурритская литературы // История всемирной литературы: В 9 тт. / Гл.ред. Г.П. Бердников. – М.: Наука, 198. – Т.1. – С. 118-130.
25. Канева И.Т. Шумерский героический эпос // Вестник древней истории. – 1964. - №3. – С.243-262; №4. – С.189-225.
26. Ключков И.С. Восприятие времени в древней Месопотамии // Народы Азии и Африки. – 1980. - №2. – С.91-102.
27. Лундин А.Г. Древнеарабская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 395-396.
28. Лундин А.Г. Йеменская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 597-598.
29. На ріках Вавілонських: 3 найдавнішої літератури Шумеру, вавілону, Палестини / Упоряд. М.Н. Москаленко. Авт.передм. І.М. Дьяконов. – К.: Дніпро, 1991. – 398 с.
30. Очиаури Г.А., Сургуладзе И.К. кавказско-иберийских народов мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 603-607.
31. Пиотровский Б.Б. Урартская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.549-550.
32. Рабинович Е.Г. Колодец Шамаша // Вестник древней истории. – 1973. - №2. – С.103-106.
33. Рабинович Е.Г. Сюжет «Гильгамеша» и символика инициации // Вестник древней истории. – 1975. - №1. – С.78-86.
34. Топоров В.Н., Соколов М.М. Потоп // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.324-327.
35. Хачикян М.Л. Хурритская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.607-609.
36. Циркин Ю.Б. Мифы Финикии и Угарита. – М.: ООО "Изд-во АСТ"; ООО "Астрель" Ж ЗАО "Русанова", 2000. – 480 с.
37. Шифман И.Ш. Западносемитская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 456-460.
38. Шифман И.Ш. Угаритско-финикийская литература // История всемирной литературы: В 9 тт. / Гл.ред. Г.П. Бердников. – М.: Наука, 198. – Т.1. – С.131-137.

## **В) Мифологія Китаю**

1. Горшкевич О. Культ бодгісатви Канно у буддійському пантеоні Японії // Історія релігій в Україні: Праці XI-ї Міжнародної наукової конференції. – Львів: Логос, 2001. – Кн.2. – С.260-266.
2. Дао: Гармония мира / Пер. С древнекит. – М.: Эксмо-пресс; Харьков: Фолио, 2001. – 861 с.
3. Ермаков М.Е. Магия Китая: Введение в традиционные науки и практики. - – СПб.: Азбука-классика; Петербург. Восток., 2003. – 201 с.
4. Калашник (Меі) Л.С. Давньокитайська міфологія як засіб родинного виховання. – Запоріжжя: Поліграф, 2004. – 259 с.

5. Кодзики – Записки о делах древности / Вступ. ст. и пер. Е.М. Пинус // Проблемы Дальнего Востока. – 1973. - №4. – С.175-183.
6. Концевич Л.Р. Корейская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 667-671.
7. Концевич Л.Р. Тангун // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.491-492 [корейська генетич. міфологія]
8. Кравцова М.Е. Хрестоматия по литературе Китая. – СПб.: Азбука-классика, 2004. – 768 с.
9. Краснодембская Н.Г. Будда, боги, люди и демоны. – СПб.: Азбука-классика; Петербург. Восток., 2003. – 444 с. - 318 с.
10. Мифы, культы, обряды народов зарубежной Азии. - М.: Наука, Гл.ред.вост.лит., 1986. – 256 с.
11. Накорчевский А.А. Синто. – СПб.: Азбука-классика; Петербург. Восток., 2003. – 444 с.
12. Никулин Н.И. Вьето-мыонгская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 256.
13. Носенко Е.Э., Садокова А.Р. Дионис и Та-но-ками: О параллелях греческой и японской мифологий // Этнографическое обозрение. – 1992. - №6. – С.71-90.
14. Пинус Е.М., Мещеряков А.Н. Японская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С. 685-686.
15. Рифтин Б.Л. Китайская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 652-662.
16. Рифтин Б.Л. Хунь // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.607. [уявлення китайців про душу].
17. Седловская А.Н. Андаманская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 80.
18. Симонова-Гудзенко К. Айнов мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 52-54.
19. Симонова-Гудзенко Р. О появлении богини Аматерасу в японском пантеоне // Советская этнография. – 1988. - №1. – С.98-109.
20. Юань Кэ. Мифы древнего Китая / Пер. с кит. Отв. Ред. и авт. Послеслов. Б.Л. Рифтин. – М.: Наука, 1987. – 527 с.
21. Яншина Е.М. Формирование и развитие древнекитайской мифологии. – М.: Наука, 1984. - 248 с.
22. Tubielewicz J. Mitologia Japonii. – Warszawa: Wydawnictwa artystyczne i filmowe, 1977. – 281 s.

#### **Г) Міфологія Індії:**

1. Альбедиль М.Ф. Индуизм: Творящие ритмы. – СПб.: Азбука-классика; Петерб. Востоковед., 2004. – 253 с.
2. Альбедиль М.Ф., мисюгин В.М. Этноисторическая основа сюжета о трех братьях (по материалам древнеиндийского эпоса) // Фольклор и этнография: У этнографических истоков фольклорных сюжетов и образов: Сб.науч.тр. – Л.: Наука, 1984. – С.102-111.
3. Атхарваведа: Избранное / Пер., коммент. И вступ. ст. Т.Я. Елизаренковой. Отв.ред. Г.М. Бонгард-Левин. – М.: Наука, 1989. – 406 с.
4. Волкова О.Ф. Джайнская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 369-372.
5. Волкова О.Ф. Махавира // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.124-125.
6. Гринцер П.А. Древнеиндийская литература // История всемирной литературы: В 9 тт. / Гл.ред. Г.П. Бердников. – М.: Наука, 198. – Т.1. – С. 204-251.
7. Гринцер П. "Махабхарата" и "Рамаяна". – М. Худ.лит., 1970. – 95 с.
8. Гринцер П.А. Рама // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.366-367.
9. Гринцер П. Солнечная династия // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.459-460.
10. Древняя Индия: Бхагавадгита / Общ.ред. Р.В. Грищенко. – СПб.: Кристалл, 2000. – 511 с.
11. Эрмин В.Г. Индуистская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 535-543.

12. Котляр Е.С. «Эпос миграций»: Эпический цикл монго (Западная Тропическая Африка) о Лианжа и Нсонго // Фольклор и этнография: У этнографических истоков фольклорных сюжетов и образов: Сб.науч.тр. – Л.: Наука, 1984. – С.111-116.
13. Мартинчук Н. Рама – втілення уявлень двніх індіців про ідеального героя // Зарубіжна література. – 2004. - №31. – С.18-20.
14. Махабхарата. VII. Часть 2. Книга о Бхишме. Книга о побоище палицами / 2-е изд. Пер., посл., примеч. Б.Л. Смирнова. – Ашхабад: Ылым, 1981. – 291 с.
15. Мьялль Л.Э. Буддийская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 190-195.
16. Рамайна: Давньоіндійський епос в прозовому переказі Премчанда. – К.: Веселка, 1979. – 142 с.
17. Серебрянский С.Д. Кришна // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.15-18.
18. Шкаруба Л., Шашура С. Слово в контексті культури: Чудо давньоіндійського епосу // Зарубіжна літ. В навч. Закл. – 2004. - №8. – С.43-47.

## Змістовий модуль 2

### Тема «Антична міфологія»

#### План:

1. Грецька міфологія як культурне явище.
2. Боги-Олімпійці.
3. Міфи про героїв (Тезей, Ясон, Геракл).
4. Міфи Фіванського циклу.
5. Особливості римської міфології.

#### Література:

1. Боннар А. Греческая цивилизация: В 3-х тт. – М.: Искусство, 1992. – Т.1. – 290 с.; Т.2. – 334 с.; Т.3. – 398 с.
2. Вейн П. Чи вірили греки у свої міфи? – Львів: Каменярь, 2003. – 170 с.
3. Вольская Н.С. Семиотика древнегреческого мифа (По произведениям Гомера и Гесиода) // Вопросы философии. – 1972. - №4. – С.115-126.
4. Гесіод. Теогонія (будь-яке видання).
5. Гомер. Илиада / Пер. Н. Гнедича. – М.: Худ.лит-ра, 1986. – 383 с.
6. Гомер. Одиссея / Пер. Н. Гнедича. – М.: Правда, 1984. – 319 с.
7. Ильинская Л.С. Девкалионов потоп // Вопросы истории. – 1982. - №1. – С.183-187.
8. Крилатий кінь: Міфи Давньої Греції / Перекл. К. Гловацької. – К.: Веселка, 1983. – 207 с.
9. Кулікова Л. Антична міфологія – предмет освіти // мистецтво та освіта. – 2000. - №2. – с.2-6.
10. Лосев А.Ф. Античная мифология в её историческом развитии. – М.: Госучпедиздат МП РСФСР, 1957. – 620 с.
11. Лосев А.Ф. Гесид и мифология // Ученые записки Московского гос.пед.ин-та. – 1954. – Т.83. – С.283-301.
12. Лосев А.Ф. Греческая мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 321-335.
13. Лосев А.Ф. Прометей // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.337-340.
14. Надь Г. Греческая мифология и поэтика. – М.: Прогресс-Традиция, 2002. – 432 с.
15. Парандовський Я. Міфологія. – К.: Молодь, 1977. -231 с.
16. Рабинович Е.Г. Афродита Уранія и Афродита пандемос // Античность и Византия / отв.ред. Л.А. Фрейденберг. – М.: Наука, 1975. – С.306-318.
17. Словник античної міфології / 2-е вид. Укл. І.Я. Козовик, О.Д. Пономарів. Вст.ст. А.О. Білецького. – К.: Наук.думка, 1989. – 238 с.
18. Шталь И. Эпические предания Древней Греции. Гераномехия: Опыт типологической и жанровой реконструкции. – М.: Наука, 1989. – 301 с.
19. Білецький А. Мандрі Одиссея // Зарубіжна література. – 1997. - №35. – С.1-3.
20. Венловська З. Матеріали до вивчення теми: «Давньогрецькі міфи Троянського циклу» // Зарубіжна література. – 2003. - №9. – С.15-18.



21. Ельницкий А.А. К происхождению этрусской космогонии – дивинеции // Вестник древней истории. – 1977. - №2. – С.121-128.
22. Коган. Гомерівські герої: Ахілл та Одисей // Всесвітня література та культура. – 2004. - №8. – С.19-22.
23. Кюмон Ф. Мистерии Митры.-СПб: Евразия, 2000. – 320 с.
24. Лосев А.Ф. Античная мифология в её историческом развитии. – М.: Госучпедиздат МП РСФСР, 1957. – 620 с.
25. Мавлеев Е.В. Гибель этрусков // Природа. – 1988. - №8. – С.60-71.
26. Немировский А.И. Этруская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С. 672-674.
27. Немировский А.И. Итальянская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 575-579.
28. Ониженко Є. Щит Ахілла як символ уявлень стародавніх греків про світ та моральні закони в ньому (За поемою Гомера «Іліада») // Зарубіжна література. – 2004. - №5. С.5-6.
29. Парандовський Я. Міфологія. – К.: Молодь, 1977. -231 с.
30. Содомора А. Жива античність. – К.: Молодь, 1983. – 232 с.
31. Цымбурский В.Л. Итало-этрусский миф о Великой гре по античным источникам // Вестник древней истории. – 1984. - №4. С.141-148.
32. Шалагінов Б. Гомерів епос // Зарубіж література в навч. закладах. – 2002. - №4. – С.38-43.
33. Штаерман Е.М. Римская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.380-384.
34. Шталь И.В. Гомеровский эпос: Опыт текстологического анализа "Илиады". – М.: Высш.шк., 1975. – 246 с.
35. Шталь И. «Одиссея» - «героическая поэма странствий. – М.: Наука, 1978. -168 с.
36. Ярхо В.Н. Греческая литература архаического периода // История всемирной литературы: В 9 тт. / Гл.ред. Г.П. Бердников. – М.: Наука, 198. – Т.1. – С.312-342.
37. Ярхо В.Н. Одиссей // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С. 243-246.

## **Тема « Міфологія європейських народів (германці, кельти, слов'яни)»**

План:

1. Аграрна міфологія давніх європейців.
2. Героїчні міфи германців та кельтів.
3. Особливості слов'янської міфології.

### **Література:**

#### **А) Германська міфологія**

1. Беофульф. Старшая Эдда. Песнь о Нибелунгах / Под ред. А. Гуревича. – М.: Худ.лит-ра, 1975. – 751 с.
2. Гуревич А.Я. Нибелунги // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.214-215.
3. Гуревич А.Я. О пироде героического в поэзии германских народов // Известия АН СССР. Серия литературы и языка. – М., 1978. – Т.37, №2. – С.133-148.
4. Гуревич А.Я. Пространственно-временной континуум "Песни о Нибелунгах" // Традиция в исотрии культуры. – М., 1978. – С.117.
5. Гуревич А.Я. Сигурд, Зигфрид // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.432-433.
6. Гуревич А.Я. Хельги // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.588.
7. Исландские саги // Исландские саги. Ирландский эпос / Под ред. М.И. Стеблин-Каменского. – М.: Худ.лит-ра, 1973. – С.7-546.
8. Мелетинский Е.М. Локи // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.67-69.
9. Мелетинский Е.М. Один // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С. 241-243.
10. Мелетинский Е.М. Рагнарёк // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.362-363.

11. Мелетинский Е.М. Тор // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.520.
12. Мелетинский Е.М., Гуревич А.Я. Германо-скандинавская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 284-297.
13. Стеблин-Каменский М.И. Древнескандинавская литература. – М.: Высш.шк., 1979. – 192 с.
14. Толкин Д.Р.Р. Профессор и чудовища. – СПб.: Азбука-классика, 2004. – 288 с.
15. Франко І.Я. Смерть Олега і староісландська сага про фатального коня // Франко І.Я. Зібрання творів: У 50-ти тт. – К.: Наук. Думка, 1983. – Т.39. – С.76-87.
16. Фюман Ф. Пісня про Нібелунгів / 3 нім. Передм. Н. Матузової. – К.: Веселка, 1989. – 159 с.
17. Хрестоматія по літературі Середньовіччя / Сост. Г.В. Стадников. – СПб.: Азбука-классика, 2003. – Т.І. – С.139-234, 297-405.

#### **Б) Кельтська міфологія**

18. Винничук Ю. Загадковий світ кельтів // Жовтень. – 1982. - №2. – С.12-13.
19. Грейс Р. Белая Богиня: Историческая грамматика поэтической мифологии. – Екатеринбург: У-Фактория, 2005. – 656 с.
20. Ирландський епос // Ісландські саги. Ирландський епос / Под ред. М.И. Стеблин-Каменского. – М.: Худ.лит-ра, 1973. – С.547-794.
21. Маккалох Д.А. Религия древних кельтов. – М.: Центрполиграф, 2004. – 333 с.
22. Малець Л. Кельти: Міф чи реальність? // Історія України. – 1998. - №8. – С.3.
23. Минц Д. В поисках кельтов // Вокруг света. – 1992. - №1. – С.42-48.
24. Платов А. В поисках Святого Грааля: Король Артур и мистерии древних кельтов. – М.:София, Гелиос, 2002. – 190 с.
25. Предания и мифы средневековой Ирландии / Под ред. Г.К. Косикова. Сост., перевод, вст.ст. и коммент. С.В. Шкунаева. – М.: Изд-во МГУ, 1991. – 284 с.
26. Рис А. и Б. Наследие кельтов: Древняя традиция в Ирландии и Уэльсе. – М.: Энигма, 1999. – 479 с.
27. Роллестон Т. Мифы, легенды и предания кельтов. – М.: Центрполиграф, 2004. – 349 с.
28. Сапковский А. Нет золота в Серих горах: Мир короля Артура. – М.: АСТ, 2002. – 374 с.
29. Хрестоматія по літературі Середньовіччя / Сост. Г.В. Стадников. – СПб.: Азбука-классика, 2003. – Т.І. – С.235-296.
30. Шкунаев С.В. Кельтская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 633-637.
31. Шкунаев С.В. Кухулин // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.31.

#### **В) Словянська міфологія:**

32. Агапкина Т.А. Мифопоэтические основы славянского народного календаря: Весенне-летний цикл. – М.: Индрик, 2002. – 816 с.
33. Алексісвець М., Цвіркун В. Українська міфологія: фольклор – скарбниця національної культури // Культурне відродження України. – Львів, 1993. – С.16-22.
34. Асов А. Славянские руны и "Боянов гимн". – М.: Вече. 2000. - 416 с.; 2002. – 432 с.
35. Астахова А.М. Былины: Итоги и проблемы изучения. – М.-Л.: Наука, 1966. – 292 с.
36. Афанасьев А. Илья-Громович и Огненная Мария // Литературная учёба. – 1982. - №1. – С.145-161.
37. Белова О.В. Славянский бестиарий: Словарь названий и символики. – М.: Индрик, 2004. – 320 с.
38. Берков П.Н. Вклад восточных славян в разработку так называемых "мировых" образов // Берков П.Н. проблемы исторического развития литературы: Статьи. – Л.: Худож.лит., 1981. – С.82-126.
39. Билинбахов В.Б. Балтийско-славянский Святovit в фольклоре восточных славян // Атеизм. Религия. Современность / Отв.ред. В.Н. Шердаков. – Л.: Наука, 1973. – С.190-199.
40. Велесова Книга — пам'ятка української культури: Матеріали всеукр. Наук.конф. 4 лютого 2005 р. / Упоряд. і відп.ред. І.П. Ющук. –К.: КиМУ, 2005. – 87 с.
41. Волочай В.Г. Словник імен богів давньоукраїнської міфології: Посібник. – Вінниця: ТОВ "Велес", 2001. – 98 с.
42. Гусева Н.Р. Славяне и арии. Путь богов и слов. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2002. – 336 с.

43. Добрыня Никитич и Алеша Попович / Изд. Подгот. Ю.И. Смирнов, В.Г. Смолицкий. – М.: наука, 1974. – 447 с.
44. Жирмунский В.М. Эпос славянских народов в сравнительно-историческом освещении // Жирмунский В.М. Народный героический эпос: Сравнительно-исторические очерки. – М.-л.: Госхудлитиздат, 1962. – С.75-194.
45. Залізник Л. Українська міфологія: Образ воїна-звіра // Пам'ятки України. – 1991. - №5. – С.40-43.
46. Знойко О.П. Міфи Київської землі та події стародавні.- К.: Молодь, 1989. – 304 с.
47. Золотослов: Поетичний космос Давньої Русі / Упоряд., передм., перекл. И. Москаленка. – К.: Дніпро, 1988. – 295 с.
48. Иванов В.В. Балтийская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.1. – С. 153-159.
49. Иванов В.В., Топоров В.Н. Славянская мифология // Мифы народов мира. – М.: Сов.энциклопедия, 1988. – Т.2. – С.450-456.
50. Илья Муромец / Подгот. Текстов, ст. и коммент. А.М. астаховой. – М.-л.: Изд-во АН СССР, 1958. – 557 с.
51. Карпенко Ю. Етюд про долю (Міфологема Доля у слов'ян) // Мовознавство. – 1999. - №4-5. – С.9-14.
52. Ключек Г. Світ "Велесової книги". – Кіровоград: Степова Еллада. 2001. – 159 с.
53. Книга Велеса / Перев. И коммент. А.И. Асова. – М.: Наука и религия, 1997. – 288 с.
54. Костомаров М.І. Слов'янська міфологія: Вибрані праці з фольклористики та літературознавства / Упоряд., прим. І. Бтко, А. Полотай. Вст.ст. М. Яценко. – К.: Либідь. 1994. – 384 с.
55. Матерь Лада. Божественное родословие славян. Языческий пантеон / Предисл., сл. Ст., глосс. И коммент. Д. Дудко. – М.: Эксмо, 2003. – 432 с.
56. Махно Є. Міфологічний світогляд: Міфологічні образи в піснях та образах східних слов'ян // Родослав. – 1993. - №3. – С.7.
57. Павленко Ю. Дохристиянські вірування давнього населення України. – К.: Либідь, 200. – 328 с.
58. Писаренко Ю.В. Міфологічні та історичні риси «Легенди про смерть Олега від коня» // Укр. історич. журнал. – 1986. - №11. – С.127-136.
59. Писаренко Ю. Смерть Святогора: Відголос передісторії людства в билинах // Український історичний журнал. – 1999. - №1. – С.132-143.
60. Поцелуйко А. Характеристика функцій головних героїв билин київського циклу в світлі сучасної порівняльної індоєвропейської міфології // Історія релігій в Україні: Праці XI-ї Міжнародної наукової конференції. – Львів: Логос, 2001. – Кн.1. – С.60-65.
61. Пропп В.Я. Основные этапы развития русского героического эпоса // Пропп В.Я. Сказка. Эпос. Песня. – М.: Лабиринт, 2001. – С.145-175.
62. Пропп В.Я. Сказка. Эпос. Песня. – М.: Лабиринт, 2001. – 368 с.
63. Рыбаков Б.А. Язычество Древней Руси. – М.: Наука, 1988.
64. Рубан В. Берегиня. – К.: Укр.письменник, 1992. – 191 с.
65. Телегин С.М. Славянская мифология // Русский язык и мифологи в школе. – 1990. - №11. – С.66.
66. Українські символи / За ред. М.К. Дмитренка. – К.: Народнознавство, 1994. – 140 с.
67. Українці: Народні вірування, повір'я, демонологія /Упоряд. А.П. Пономарьова. – К.: Либідь, 1991. – 638 с.
68. Фатюшина Н.Ю. Концепція триєдності в давньослов'янському язичництві // Вісник КНУ: Філософія. Політологія. – 2002. - №38-41. – С.130-131.
69. Федоренко Д. Велесова Книга: Найдавніший літопис України. – К.: Бібліотека українця, 1999. – 160 с.
70. Франко І.Я. Як творилася слов'янська міфологія // Франко І.Я. Зібрання торів: У 50-ти тт. – К.: Наук. Думка, 1981. – Т.37. –С.425-432.
71. Чмыхов Н.А. Истоки язычества Руси. – К.: Лыбидь, 1990. – 383 с.
72. Шапирова Н.С. Краткая энциклопедия славянской мифологии: Ок. 10000 статей. – М.: АСТ Астрель, Рус.словари, 2001. – 624 с.Шинкарук В.І., Попович М.В. Космос в системі

слов'янської міфології і фольклору // Історія філософії на Україні: У 3-х тт. – К., 1987. – Т.1. С.30-41.

73. Шостак В. Релігійні вірування мешканців території України в неолітичний час (VI-III тис. до н.е.) // Історія релігій в Україні: праці XI-ї Міжнародної наукової конференції. – Львів: Логос, 2001. – Кн.1. – С.79-85.